

Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja: Evropa investira v podeželje

Podrobnejši opisi novih ukrepov, razvitih v okviru EIP VIVEK

Ukrepa za ohranjanje gnezdečih parov hribskega škrjanca in pribe vključujeta sodelovanje kmetov oz. lastnikov zemljišč, kmetijskih svetovalcev in poznavalcev ptic (ornitologov). Pri obeh ukrepih ornitolog od zgodnje pomladi pregleduje travnike in obdelovalne površine ter beleži hribske škrjance oziroma pribe. V primeru hribskega škrjanca o lokaciji najdenih gnezd obvesti lastnike zemljišč. Z njimi se nato dogovori za izogibanje kmetijskim opravilom na delu zemljišča z gnezdom do določenega datuma, ki se določi glede na razvojno fazo najdenega gnezda. Pri ukrepu za ohranjanje gnezdečih parov pribe, ornitolog najdena gnezda nevpadljivo označi, kmet pa jih pri obdelavi površin z mehanizacijo obvozi. Z deli na celotni površini njive kmet nadaljuje po zaključeni gnezditvi, običajno v sredini junija.

Ukrep za ohranjanje gnezdečih parov poljskega škrjanca vključuje vzpostavitev zaplat neposejanih tal, ki jih kmet vzpostavi ob jesenski setvi. Med sejanjem kmet ugasne in dvigne sejalnico, se premakne za nekaj metrov naprej ter jo nato spusti, prižge in s sejanjem nadaljuje. Posamezna zaplata je velika vsaj 25 kvadratnih metrov, široka najmanj 2,5 metra ter od roba njive oddaljena vsaj pet metrov.

V okviru ukrepa **vzpostavitve kratkotrajne praha**, obdelovalno površino po poletni oziroma jesenski žetvi kmet prepusti naravnemu razvoju do naslednjega poletja. Na tak način se običajno vzpostavi vrstno pestra in po višini raznolika vegetacija, ki je ključnega pomena za ptice in opráševalce kmetijske krajine.

Ukrepa, ki prav tako kot praha pripomoreta k blaženju izgube mozaičnosti kmetijske krajine, sta tudi **vzpostavitev deteljno-travnih in vzpostavitev cvetnih pasov**. To so nekaj metrov široki pasovi ob robovih obdelovalnih površin, ki služijo kot gnezditveni in prehranjevalni habitati pticam in opráševalcem, hkrati pa pozitivno vplivajo tudi na pestrost rastlinskih vrst v krajini. Deteljno-travne pasove vzpostavimo z uporabo komercialnih, vnaprej pripravljenih mešanic, cvetne pasove pa z uporabo semenskih mešanic, zelenega mulča (sveže pokošen rastlinski material z zreliimi semeni) ali senenega drobirja (posušen rastlinski material) s pozno košenih, vrstno bogatih travnikov iz bližnje okolice.

Mejice so linijski pasovi lesne vegetacije in so značilni gradniki kulturne krajine. So pomemben življenjski prostor mnogih rastlin in živali ter so ključnega pomena za raznolike združbe opráševalcev. Pri vzpostavljanju novih mejic je ključno, da zanje izberemo domorodne, v bližini že prisotne in plodonosne lesne vrste. Sadike zasadimo v jeseni, ko listje odpade, razdalja med posameznimi sadikami pa naj znaša 1–2 metra.

Obnova ali ponovna **vzpostavitev travnikov** je mogoča na več načinov: z uporabo zelenega mulča, z uporabo semenske mešanice ali pa z uporabo senenega drobirja. Pred vzpostavitvijo je ključno, da izberemo primerno površino za tip travnika, ki ga želimo obnoviti, nato pa s pomočjo izkušenega poznavalca rastlinskih vrst (botanika) določimo dobro ohranjen travnik, s katerega se pridobi material. Tega prenesemo na površino za obnovo, ga po celotni površini enakomerno raztrosimo in nato še povaljamo. Pogosto je za uspešno obnovo potrebnih več prenosov rastlinskega materiala v nekaj zaporednih letih.

Projekt EIP VIVEK je sofinanciran iz Programa razvoja podeželja Republike Slovenije 2014–2020 in Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja v okviru ukrepa Sodelovanje, podukrep M16.5 – Okolje in podnebne spremembe.

Obdobje trajanja projekta: 13.01.2021 – 13.01.2024

Sodelujoči partnerji: E-zavod (vodilni partner), Društvo za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije, Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, KGZ – Zavod Ljubljana, KGZ – Zavod Ptuj, Občina Ormož, Jeruzalem SAT, kmetije Filo, Temlin, Hujs, Metličar, Tancek, Šteblaj